

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

**COFNODION CYFARFOD Y CYNGOR A GYNHALIWYD YN O BELL TRWY TIMAU
MICROSOFT DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021, AM 15:00**

Presennol

Y Cyngorydd KJ Watts – Cadeirydd

S Aspey	TH Beedle	JPD Blundell	NA Burnett
MC Clarke	N Clarke	RJ Collins	HJ David
P Davies	PA Davies	SK Dendy	DK Edwards
J Gebbie	T Giffard	RM Granville	CA Green
DG Howells	A Hussain	RM James	B Jones
M Jones	MJ Kearn	DRW Lewis	JE Lewis
JR McCarthy	D Patel	RL Penhale-Thomas	AA Pucella
JC Radcliffe	KL Rowlands	RMI Shaw	CE Smith
SG Smith	JC Spanswick	RME Stirman	G Thomas
T Thomas	SR Vidal	MC Voisey	LM Walters
DBF White	PJ White	A Williams	AJ Williams
HM Williams	JE Williams	RE Young	

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

SE Baldwin, B Sedgebeer, E Venables a/ac CA Webster

Swyddogion:

Julie Ellams	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Pwyllgorau
Deborah Exton	Dirprwy Bennaeth Cyllid dros dro
Laura Griffiths	Prif Cyfreithiwr
Lindsay Harvey	Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd
Janice Jenkins	Rheolwr Budd-daliadau a Aseidiadau Ariannol
Gill Lewis	Pennaeth Cyllid a Swyddog 151 Dros Dro
Claire Marchant	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles
Janine Nightingale	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
Andrew Rees	Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Mark Shephard	Prif Weithredwr
Nigel Smith	Rheolwr Cyllid
Kelly Watson	Prif Swyddog – Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Rheoleiddio

491. DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganwyd y buddiannau canlynol:

Datganodd y Cyngorydd PJ White fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn cael cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd White yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon. Datganodd y Cyngorydd White fuddiant personol yn eitem 8 ar yr agenda – Penodi i'r Pwyllgor Safonau gan ei fod yn gydweithiwr ac yn aelod o Gyngor Tref Maesteg.

Datganodd y Cyngorydd P Davies fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn cael cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd Davies yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon. Datganodd y Cyngorydd Davies fuddiant personol yn eitem 8 ar yr agenda – Penodi i'r Pwyllgor Safonau gan ei fod yn gydweithiwr ac yn aelod o Gyngor Tref Maesteg.

Datganodd y Cyngorydd DBF White fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn cael cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd White yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon.

Datganodd y Cyngorydd RM James fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn cael cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd James yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon.

Datganodd y Cyngorydd T Thomas fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn cael cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd Thomas yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon.

Datganodd y Cyngorydd JC Spanswick fuddiant rhagfarnus yn eitem 7 ar yr agenda - Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 gan fod aelod o'r teulu yn derbyn cymorth gan y cynllun. Tynnodd y Cyngorydd Spanswick yn ôl o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem hon.

Datganodd y Cyngorydd R Collins fuddiant personol yn eitem 8 ar yr agenda – Penodi i'r Pwyllgor Safonau gan ei fod yn gydweithiwr ac yn aelod o Gyngor Tref Maesteg.

492. CADARNHAU COFNODION

PENDERFYNWYD: Bod Cofnodion cyfarfod y Cyngor ar 18 Tachwedd 2020 yn cael eu cymeradwyo fel cofnod gwir a chywir.

493. DERBYN CYHOEDDIADAU GAN:

Y Maer

Dywedodd y Maer wrth yr Aelodau nad oedd ganddo unrhyw gyhoeddiadau i'w gwneud gan na fu unrhyw ddiwyddiadau maerol oherwydd y cyfyngiadau symud presennol, ond roedd yn gobeithio bod pawb yn cadw'n ddiogel ac yn iach ac wedi cael Nadolig a Blwyddyn Newydd dda.

Dirprwy Arweinydd

Cyhoeddodd y Dirprwy Arweinydd fod ystod eang o gymorth ariannol grant wedi'i ddarparu i helpu busnesau lleol ers dechrau'r pandemig ym mis Mawrth y llynedd. Hyd yma, mae 4,931 o geisiadau am grant wedi'u cymeradwyo, gyda mwy na £37 miliwn wedi'i ddyfarnu mewn cymorth ariannol. Yn ogystal â grantiau i gwmnïau, mae £1.8 miliwn wedi'i ddarparu'n uniongyrchol i breswylwyr o dan gynllun Taliadau'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Darparwyd £73,500 i breswylwyr sy'n hunanynysu nad ydynt wedi gallu gweithio, a mwy na £27,550 wedi'i gyflenwi gan ddefnyddio'r cynllun statudol i wella tâl salwch ar gyfer gweithwyr gofal cymdeithasol. Llongyfarchodd staff sy'n parhau i weithio'n galed i asesu ceisiadau cyn gynted â phosibl, ac i atgoffa busnesau a thrigolion hefyd o bwysigrwydd darparu manylion llawn a gwneud cais i'r gronfa gywir wrth geisio cymorth ariannol. Ceir rhagor o wybodaeth am y cymorth sydd ar gael ar wefan y cyngor.

Yr Aelod o'r Cabinet dros Gymunedau

Dywedodd yr Aelod Cabinet wrth yr Aelodau fod y Cyngor wedi wynebu problem yn ddiweddar lle penderfynodd 7,000 o oleuadau stryd droi eu hunain ymlaen ac i fwrdd dro ar ôl tro. Digwyddodd y mater hwn ym mhob rhan o'r fwrdeistref sirol, yn fwyaf nodedig efallai yn ardaloedd ystadau mawr fel Bragle, ond nid oedd yn effeithio ar bob

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

un o'r 20,000 o oleuadau stryd yn y fwrdeistref sirol. Daeth y Tîm Goleuadau Stryd i'r casgliad yn gyflym mai glitch meddalwedd oedd y broblem, ac mai dim ond goleuadau sy'n dibynnu ar dechnoleg lleoli byd-eang i gyfrifo pa amser y mae'r haul yn codi ac yn machlud, yr effeithiwyd arnynt. Roedd gweithgynhyrchwyr y goleuadau stryd yn gallu eu hailosod yn gyflym, ac maent wedi rhoi sicrwydd bod hon yn broblem untro na ddylai ddigwydd eto.

Rhoddodd yr Aelod Cabinet dros Gymunedau ymddiheuriad ar gofnod i'r Maer am sylw a wnaeth yng nghyfarfod blaenorol y Cyngor. Dywedodd wrth yr Aelodau fod ganddo barch mawr tuag at swydd y Maer a'r Maer presennol a gofynnodd am i'w ymddiheuriad gael ei dderbyn. Derbyniodd y Maer yr ymddiheuriad ac mae bellach yn ystyried bod y mater wedi cau.

Yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar

Cyhoeddodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar ei bod wedi cynghori aelodau o'r blaen fod gofal cymdeithasol ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn wynebu heriau mawr, ac fel y rhagwelwyd, mae wedi profi'n wir. Mae pryderon gwirioneddol ynghylch a allai'r Cyngor barhau i gyflawni ei ddyletswyddau statudol, ond roedd yn falch o gadarnhau ei fod wedi gallu gwneud hynny.

Fodd bynnag, mae cartrefi gofal lleol a staff gofal cymdeithasol yn dal i wynebu pwysau eithafol wrth ddelio â Covid-19, ac mae'r cyngor yn gweithio'n agos gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg i gefnogi eu hymdrechion i gyflwyno'r brechlyn a helpu i atal y feirws rhag lledaenu. Fodd bynnag, mae achosion sylweddol yn cael eu gweld yn effeithio ar breswylwyr a staff mewn cartrefi gofal ar draws y fwrdeistref sirol, y rhai sy'n cael eu rhedeg gan y cyngor a'r rhai sy'n cael eu gweithredu'n annibynnol, ac o ddydd Sul diwethaf, roedd gan 21 o gartrefi staff neu breswylwyr a oedd wedi dychwelyd profion cadarnhaol.

Mae nifer o gartrefi gofal wedi cychwyn cynlluniau parhad busnes i sicrhau bod ganddynt ddigon o weithlu i ofalu am breswylwyr a'u cefnogi. Maent yn gweithio ochr yn ochr â'r cyngor, Bwrdd Iechyd Cwm Taf Morgannwg ac Iechyd Cyhoeddus Cymru i sicrhau y gall gwasanaethau barhau, ac y gellir cefnogi staff a thrigolion sy'n hunanynysu. Mae'n gwbl gywir ac yn hanfodol bod cartrefi gofal wedi cael y brif flaenoriaeth ar gyfer y rhaglen frechu, ac mae'r Cyngor yn gwneud popeth o fewn ei allu i gefnogi hyn.

Mae darparwyr gofal cartref wedi bod yn fwy gwydn yn wyneb y coronafeirws, ac maent yn parhau i ddarparu gofal a chymorth hanfodol i bobl yn eu cartrefi eu hunain. Fodd bynnag, gan fod hyn hefyd yn eu gwneud yn agored i niwed, rhaid rhoi'r flaenoriaeth nesaf i gael gwared ar bob gweithiwr gofal cymdeithasol rheng flaen fel mater o frys. Rhaid i ymdrechion parhaus staff gael eu cydnabod yn hyn i gyd, ac roedd yn siŵr y bydd yr Aelodau am ymuno â hi i gynnig diolch, cydnabyddiaeth ac edmygedd i'r staff.

Yr Aelod Cabinet dros Lesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

Cyhoeddodd yr Aelod Cabinet dros Lesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol fod y Gwasanaeth Rheoliadol a Rennir yn parhau i chwarae rhan hollbwysig o ran cadw pobl yn ddiogel a helpu i sicrhau bod busnesau'n dilyn yr holl reolau a rheoliadau angenrheidiol tra bo'r pandemig yn parhau. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod y gofynion llymach ar gyfer siopau a busnesau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yr wythnos ddiwethaf yn cael eu harsylwi. O dan y rheolau newydd, mae'n ofynnol i safleoedd gynnal asesiad risg newydd sy'n ymdrin â materion fel hylendid, defnyddio cyfarpar diogelu personol a gorchuddion wyneb, pa un a oes digon o awyru a chadw pellter corfforol ar waith, sut y gall cyflogwyr gynyddu nifer y staff sy'n gallu gweithio gartref, a mwy.

Mae'r tîm hefyd yn parhau â'u gwaith arolygu, ac wedi cyhoeddi cyfres o hysbysiadau gorfodi, sydd ar ffurf hysbysiadau gwella safleoedd sy'n pennu mesurau y mae'n rhaid eu cymryd o fewn terfyn amser penodol, sef 48 awr fel arfer. Os bydd y busnes yn methu â chydymffurfio, gall y swyddogion gorfodi gyhoeddi hysbysiad cau safle, a all aros yn ei le am hyd at bedwar diwrnod ar ddeg.

Mae camau gorfodi diweddaraf y tîm wedi arwain at 17 o fusnesau'n derbyn hysbysiadau. O'r rhain, derbyniodd 11 hysbysiad am nad oedd y staff yn gwisgo gorchuddion wyneb, ac un am nad oedd y staff yn cadw pellter cymdeithasol nac yn gwisgo gorchuddion wyneb. Rhoddwyd hysbysiadau cau i bump arall. Mae swyddogion gorfodi yn parhau i ymweld â safleoedd i gynnal gwiriadau priodol bod rheolau'n cael eu dilyn, ac mae mwy o wybodaeth ar gael ar wefan y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir.

Yr Aelod Cabinet dros Addysg ac Adfywio

Cyhoeddodd yr Aelod Cabinet dros Addysg ac Adfywio, yn dilyn y sylw beirniadol diweddar o gynlluniau parseli bwyd yn Lloegr, y gallai Aelodau werthfawrogi rhywfaint o wybodaeth am sut mae'r cynllun yn gweithio yma ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, ac ansawdd uchel y gwasanaeth a ddarperir.

Bob wythnos, mae'r cyngor yn darparu parcel bwyd i filoedd o blant sy'n cynnwys digon o eitemau brechwast a chinio maethlon i gwmpasu pum niwrnod. Mae'r parseli bwyd yn ystyried gofynion dietegol penodol, ac yn defnyddio cyflenwyr o Gymru lle bynnag y bo modd. Amlinellodd gynnwys y parcel bwyd nodweddiadol, sydd hefyd yn cynnwys cardiau rysâit 'sgiliau bywyd' sy'n annog plant ac oedolion i ddefnyddio'r parseli i baratoi prydu gyda'i gilydd, dysgu am faeth a mwy. Ar ôl gwerthuso amrywiaeth o opsiynau, mae'r Cyngor o'r farn bod dosbarthu parseli bwyd yn uniongyrchol sy'n cynnwys eitemau brechwast a chinio maethlon wedi bod yn fwy effeithiol ac yn well yn y pen draw i'r plant dan sylw. Mae wedi atal teuluoedd rhag gwneud teithiau diangen yn ystod y pandemig, ac mae wedi osgoi problemau posibl fel talebau bwyd yn cael eu gwrthod mewn siopau.

Yn ogystal ag adeiladu lefel ychwanegol o sicrwydd bod plant yn derbyn y bwyd, mae'r danfoniadau ar ben y drws yn cefnogi ein trefniadau diogelu drwy alluogi cyswllt ychwanegol gan staff yr ysgol a'r tîm Grwpiau Agored i Niwed. Un agwedd gadarnhaol ar y sylw diweddar yn y cyfryngau yw ei fod wedi tynnu sylw at ymdrechion y Cyngor i sicrhau nad yw plant yn llwglyd, sydd wedi arwain at sgorau o sylwadau ac adborth cadarnhaol ar y gwasanaeth.

Prif Weithredwr

Darparodd y Prif Weithredwr y wybodaeth ddiweddaraf am sut mae gwasanaethau'r cyngor yn gwneud o dan bwysau'r pandemig parhaus. Er bod dechrau cyflwyno'r brechlyn wedi cynnig rhywfaint o ryddhad y mae mawr ei angen, rydym yn parhau i brofi lefelau uchel o achosion o'r feirws ledled y fwrdeistref sirol, ac mae hyn wrth gwrs yn effeithio ar ein gweithwyr ein hunain hefyd. Mae'n amlwg bod gan yr awdurdod ychydig fisoedd anodd o'n blaenau. Mae'r pwysau ar lawer o'r gwasanaethau y mae'n eu darparu yn parhau i fod yn sylweddol, ac mewn ymateb, mae darparu'r gwasanaethau mwy critigol yn cael ei flaenoriaethu. Lle bo angen, mae hyn yn cynnwys adleoli staff, yn enwedig mewn ardaloedd yr effeithiwyd arnynt gan weithwyr yn gorfod hunanynysu wrth aros am ganlyniadau prawf neu am eu bod yn sâl gyda coronafeirws.

Er ei fod yn parhau'n hyderus bod gwydnwch mewnol i'r heriau hyn yn cael ei gadw, dywedodd ei bod, wrth gwrs, yn amhosibl gweithredu'r camau hyn heb gael rhyw fath o effaith andwyol ar wasanaethau eraill. Mae rhai gweithgareddau wedi oedi dros dro, a gall gymryd ychydig yn hirach nag arfer i gael ateb i rai atgyfeiriadau; nododd y bu dros fil yn fwy o atgyfeiriadau gan aelodau i ddelio â hwy yn ystod cyfnod y pandemig [Mawrth 2020 i Ragfyr 2020] nag yn y cyfnod cyfatebol y flwyddyn flaenorol.

Ar hyn o bryd, roedd yn annhebygol o hyd y byddai prif adeiladau'r cyngor yn cael eu hailagor unrhyw bryd yn fuan, yn enwedig gan mai cyngor swyddogol y Llywodraeth yw parhau i aros gartref lle bynnag y bo modd. Ar ochr fwy cadarnhaol, fel sefydliad, mae'r Cyngor wedi dangos yn glir y gall gefnogi gweithio ystwyth a gweithio gartref, a bydd y rhain yn feysydd a fyddai'n cael eu hystyried yn fanylach i weld sut y gallent weithio er budd y Cyngor yn y tymor hwy. Bydd yn dod â diweddariadau pellach drwy weddill cyfnodau pandemig y coronafeirws.

Rhoddodd wybod i'r Aelodau hefyd am y newyddion trist am farwolaeth mewn damwain traffig ar y ffordd y bore yma sy'n cael ei hymchwilio gan Heddlu De Cymru. Credid bod yr ymadawedig yn gydweithiwr ac mae'r Cyngor yn cynnig cymorth i'r teulu.

494. **DERBYN CYHOEDDIADAU GAN YR ARWEINYDD**

Cyhoeddodd yr Arweinydd fod gwybodaeth newydd wedi dod i law gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg ynghylch cyflwyno'r rhaglen brechu coronafeirws. Ar 17 Ionawr, roedd 21,857 o bobl wedi cael eu brechu ar draws rhanbarth Cwm Taf. Ar gyfer Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, mae hyn yn 3,693 o bobl, gyda 1,461 o frechiadau'n cael eu gweinyddu drwy feddygfeydd meddygon teulu, 1,715 drwy ganolfannau brechu, a 517 drwy gartrefi gofal lleol. Er nad yw wedi'i gynnwys yn ffigurau ardal yr awdurdod lleol, mae canolfannau brechu ysbytai ar draws y rhanbarth wedi cyfrif am 11,377 o bobl eraill. Mae'r cyngor yn parhau i weithio'n agos gyda'r bwrdd iechyd, ac mae'n cefnogi cyflwyno'r brechlyn ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Mae'r bwrdd iechyd wedi darparu rhagor o wybodaeth sy'n nodi eu bod yn bwriadu brechu 22,834 o drigolion eraill ledled y rhanbarth yr wythnos hon, gyda 6,913 ohonynt yn drigolion Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr. Bydd hyn yn cynnwys 593 o frechiadau mewn cyfanswm o saith cartref gofal, gyda 3,980 dos yn cael eu darparu gan bractisau meddygon teulu a 2,340 yn cael eu darparu mewn canolfan frechu. Mae brechiadau'n targedu'r aelodau mwyaf bregus ac agored i niwed o'r gymuned mewn cyfres o grwpiau blaenoriaeth sydd wedi'u pennu ledled y DU gan y Cydbwyllgor Brechu ac Imiwneiddio. Fel blaenoriaeth ar unwaith, mae'r cyflwyno cychwynnol wedi'i gyfyngu i staff a phreswylwyr mewn cartrefi gofal, staff iechyd a gofal cymdeithasol rheng flaen, a phobl mewn cymunedau lleol sydd dros 80 oed.

Mae pob meddygfa leol wedi cofrestru i gymryd rhan yn y rhaglen frechu, ac mae pobl yn cael eu cysylltu'n uniongyrchol pan mai eu tro hwy yw cael y brechiad. Gofynnodd yr Arweinydd i'r Aelodau egluro hyn i breswylwyr, a'u hannog i beidio â chlymu adnoddau drwy holi amdano mewn fferyllfeydd a meddygfeydd meddygon teulu. Mae'r system wedi'i chynllunio i atal 'neidio ciw', felly ni ddylai neb geisio mynd i ganolfan frechu heb gael apwyntiad i wneud hynny. Pan ddaw ein tro, byddwn yn cael ein cysylltu gyda manylion am ble a phryd i fynd.

Dyweddodd wrth yr Aelodau fod angen i breswylwyr hefyd fod yn effro i sgamwyr sydd wedi bod yn manteisio ar y sefyllfa i geisio twyllo pobl, yn enwedig yr henoed, i drosglwyddo gwybodaeth gyfrinachol, neu hyd yn oed i dalu am frechiad ffug. Mae'r troseddwyd hyn yn curo ar ddrysau ac yn anfon negeseuon testun ac e-byst sy'n edrych yn broffesiynol, a gofynnodd i'r Aelodau atgoffa etholwyr na fydd y GIG byth yn gofyn am daliad gan fod y brechlyn yn rhad ac am ddim i'w dderbyn. Ni fyddant ychwaith yn cyrraedd eich cartref yn ddirybudd, ac ni fyddant yn gofyn am eich manylion banc nac i chi brofi pwy ydych chi drwy anfon copiâu o ddogfennau personol, megis pasbort.

Gan ei bod yn bosibl na fydd effeithiau'r brechlyn yn cael eu gweld yn genedlaethol am fisoedd lawer, mae'r cyngor ar gadw Cymru'n ddiogel yn aros yr un fath, i gadw pellter o ddau fetr oddi wrth eraill, golchi dwylo'n rheolaidd, a gwisgo gorchudd wyneb lle bo angen. Mae cyfleusterau profi symudol ar gael yn llawn ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont

ar Ogwr ar gyfer unrhyw un sy'n profi symptomau coronafeirws, ac mae rhagor o fanylion am y rhain i'w gweld ar wefannau'r cyngor, Cwm Taf a Llywodraeth Cymru.

Roedd yn ymwybodol bod Aelodau wedi bod yn holi ynghylch cyflwyno'r brechiad ar draws y fwrdeistref sirol, a gobeithiai fod y ffigurau hyn wedi rhoi mwy o fewnwelediad i gynnydd y rhaglen. Byddai'n dod â rhagor o fanylion wrth i'r sefyllfa barhau i ddatblygu.

495. Y DIWEDDARAF AM Y RHAGLEN GYFALAF - CHWARTER 3 2020-21

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid i gydymffurfio â gofyniad Cod Darbodus y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol 2017; rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 31 Rhagfyr 2020; ceisio cymeradwyaeth ar gyfer rhaglen gyfalaf ddiwygiedig ar gyfer 2020-21 i 2029-30 ac i'r Cyngor nodi'r Dangosyddion Darbodus a Dangosyddion Eraill a ragwelir ar gyfer 2020-21.

Nododd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003, fel y'u diwygiwyd, yn cynnwys darpariaethau manwl ar gyfer cyllid cyfalaf a rheolaethau cyfrifyddu, gan gynnwys y rheolau ar ddefnyddio derbyniadau cyfalaf a'r hyn sydd i'w drin fel gwariant cyfalaf. Yn ogystal, mae'r Cyngor yn rheoli ei weithgareddau Rheoli'r Trysorlys a Chyfalaf yn unol â'r canllawiau cysylltiedig. Mae'r Cod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol sefydlu Strategaeth Gyfalaf sy'n dangos bod yr awdurdod yn gwneud penderfyniadau gwariant cyfalaf a buddsoddi yn unol ag amcanion y gwasanaeth ac yn ystyried stiwardiaeth, gwerth am arian, doethineb, cynaliadwyedd a fforddiadwyedd yn briodol.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod y Cyngor ar 26 Chwefror 2020 wedi cymeradwyo rhaglen gyfalaf fel rhan o'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, ac fe'i diweddarwyd ddiwethaf ar 21 Hydref 2020. Dywedodd fod y rhaglen ddiwygiedig ar gyfer 2020-21 yn dod i gyfanswm o £33.888m, y mae £17.960m ohono'n cael ei dalu o adnoddau'r Cyngor, gyda'r £15.928m sy'n weddill yn cael ei dalu o adnoddau allanol. Crynhodd y sefyllfa fesul Cyfarwyddiaeth a'r tybiaethau ariannu presennol ar gyfer y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2020-21. Rhoddodd fanylion y gwariant rhagamcanol ar gynlluniau unigol o fewn y rhaglen o'i gymharu â'r gyllideb sydd ar gael. Nodwyd bod angen llithriant ar nifer o gynlluniau i'r blynyddoedd i ddod, sy'n dangos lefelau digynsail o lithriant o ganlyniad i bandemig Covid-19. Yn chwarter 3, cyfanswm y llithriant y gofynnwyd amdano yw £14.536m mewn perthynas â:

- Canolfan Llety Preswyl i Blant (£1.564 miliwn)
- Gwelliannau Diogelwch ar y Ffyrdd Cyffordd Heol Mostyn (£0.540 miliwn)
- Grant Ysgogi Economaidd (£0.887 miliwn)
- Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol – Porthcawl (£0.750 miliwn)
- Canolfan Ddiwylliannol Neuadd y Dref Maesteg (£3.050 miliwn)
- Rhwydwaith Gwres Caerau (£1.939 miliwn)

Nododd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod nifer o gynlluniau newydd a ariennir yn allanol a chynlluniau a ariennir yn fewnol wedi'u hymgorffori yn y rhaglen gyfalaf:

- Trem y Môr (£0.435 miliwn)
- Canolfan Berwyn a Golchfeydd Cwm Ogwr (£0.186 million)
- Adfer Covid ar gyfer canol trefi (£0.360 miliwn)

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

Hysbysodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid y Cyngor am fân ychwanegiadau i'r rhaglen fel a ganlyn:

- Ffocws Buddsoddi Cyrchfan Gwyliau Porthcawl - £0.074 miliwn grant ERDF
- Cyllid cyfalaf ICF - £0.035 miliwn ar gyfer prynu dau gerbyd ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol
- Gwaith Anghenion Cymhleth a Meddygol mewn Ysgolion - cyfraniad referniw o £0.025 miliwn ar gyfer darparu ADY yn Ysgol Gynradd Cefn Cribwr

Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid hefyd wrth y Cyngor fod y cynlluniau canlynol wedi cael newidiadau perthnasol:

- Teithio Llesol Parc Technoleg Pen-coed
- Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
- Trafnidiaeth Gynaliadwy Covid

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid hefyd ar fonitro dangosyddion Darbodus a dangosyddion eraill ar gyfer 2020-21. Bwriad y Strategaeth Gyfalaf yw rhoi trosolwg o sut mae gwariant cyfalaf, cyllid cyfalaf a gweithgarwch rheoli'r trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau ynghyd â throsolwg o sut y rheolir risg gysylltiedig â'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd yn y dyfodol. Cafodd nifer o ddangosyddion darbodus eu cynnwys a'u cymeradwyo gan y Cyngor. Yn unol â gofynion y Cod Darbodus, mae'n ofynnol i'r Prif Swyddog Cyllid sefydlu gweithdrefnau i fonitro perfformiad yn erbyn pob dangosydd darbodus blaengar a'r gofyniad a nodir. Manylodd ar y dangosyddion gwirioneddol ar gyfer 2019-20, yr amcangyfrif o'r dangosyddion ar gyfer 2020-21 a nodir yn Strategaeth Gyfalaf y Cyngor a'r dangosyddion rhagamcanol ar gyfer 2020-21 yn seiliedig ar y Rhaglen Gyfalaf ddiwygiedig, sy'n dangos bod y Cyngor yn gweithredu yn unol â'r terfynau cymeradwy.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod y Strategaeth Gyfalaf hefyd yn gofyn am fonitro buddsoddiadau rheoli nad ydynt yn rhan o'r trysorlys a rhwymedigaethau hirdymor eraill. Dywedodd fod gan y Cyngor bortffolio buddsoddi sy'n bodoli eisoes, sef 100% o fewn y Fwrdeistref Sirol ac yn bennaf y sectorau swyddfa a diwydiannol. Mae ffrydiau incwm wedi'u gwasgaru rhwng buddsoddiadau'r swyddfa sengl ac aml-osod ar Barc Gwyddoniaeth Pen-y-bont ar Ogwr, yr ystadau diwydiannol aml-osod a'r buddsoddiadau rhent tir rhydd-ddaliadol. Cyfanswm gwerth Eiddo Buddsoddi oedd £4.635 miliwn ar 31 Mawrth 2020. Dywedodd wrth y Cyngor fod ganddo nifer o Rwymedigaethau Hirdymor Eraill wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Gyfalaf, nad oes unrhyw fenthyciadau newydd wedi'u tynnu allan yn Chwarter 3.

Cwestiynodd aelod o'r Cyngor y rheswm dros y llithriant o 34 wythnos a gwaith annisgwyl i dŵr y cloc ar gynllun Neuadd y Dref Maesteg. Holodd aelod hefyd pryd y byddai cyllid yr UE yn dod i ben ac a fyddai'r cynllun yn cael ei gwblhau erbyn hynny. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau wrth y Cyngor fod nifer o addasiadau wedi'u gwneud i gynllun Neuadd y Dref Maesteg oherwydd y cyfyngiadau symud pan fu'n rhaid lleihau nifer y gweithwyr ar y safle oherwydd eu rheoliadau lles ac iechyd a diogelwch. Roedd y gwaith annisgwyl i dŵr y cloc wedi ychwanegu at yr amser, ond roedd y contract yn mynd rhagddo'n dda a disgwylid ei gwblhau erbyn y gwanwyn nesaf. Roedd yn rhaid i dŵr y cloc gael ei gynnal a gwneud gwaith cynnal a chadw i oleuo'r cloc. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau wrth y Cyngor fod gan y contract swm wrth gefn mawr a bod gwariant o fewn hynny. Roedd gwaith hefyd yn cael ei wneud i'r Culpers ar ben y to, a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru am swm o £250,000. Dywedodd wrth y Cyngor fod y contractwr wedi datgelu hanes a nodweddion yr adeilad. Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Addysg ac Adfywio wrth y Cyngor ei fod, gyda'r Arweinydd a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau, wedi

ymweld â'r safle pan ganiatawyd iddynt a dywedodd fod y safle'n brysur, ond ei fod yn ddiogel a bod gwaith yn mynd rhagddo. Dywedodd fod y contractwyr yn ymroddedig, yn broffesiynol ac yn hyblyg iawn a'u bod wedi adfer llawer o nodweddion gwreiddiol yr adeilad.

Holodd aelod o'r Cyngor a fyddai'r arfarniad opsiynau ar gynllun Rhwydwaith Gwres Caerau yn cael ei ariannu o lithriant ar y cynllun. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau fod y cynllun rhwydwaith gwres yn gynllun arloesol ond anodd ac na fyddai'n bosibl cael dŵr y pwll glo allan oherwydd y ddaearreg. Nid oedd hyn wedi'i ragweld gan yr arbenigwyr. Mae WEFO, cyllidwyr y cynllun, yn hapus bod arfarniad opsiynau'n cael ei ystyried, y disgwylir iddo gael ei gwblhau yn 2023. Dywedodd ei bod yn gywir atal y prosiect dŵr y mwynglawdd a symud ymlaen gyda'r arfarniad opsiynau. Cyfeiriodd aelod o'r Cyngor at y buddsoddiad sylweddol ar y prosiect, gyda llawer iawn o risg yn cael ei gymryd a dylai'r cynllun fod yn destun ymholiad mewnol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau wrth y Cyngor fod y cyllid ymlaen llaw ar gyfer tyllau turio; canfuwyd bod y creigiau'n anodd iawn ac y byddai'n ddrud i durio. Dywedodd ei bod yn hysbys bod gwres dŵr y mwynglawdd yn cael ei aildefnyddio a bod cynllun llai gyda thyllau llai yn cael ei ystyried i wresogi Ysgol Gynradd Caerau a byddai gwres dŵr daear yn cael ei ddefnyddio i wresogi'r ystâd Tudor yn hytrach na dŵr y mwynglawdd. Dywedodd wrth y Cyngor hefyd y bydd y Cyngor yn cyfrannu at ddatgarboneiddio ac ynni adnewyddadwy. Dywedodd yr Aelod Cabinet wrth y Cyngor ei fod yn credu y byddai elfen o dechnoleg dŵr y mwynglawdd, er yn ddaearregol, nid oedd yn edrych fel y byddai'r awdurdod yn gallu gwneud yr hyn yr oedd yn ei fwriadu i ddechrau, ond byddai gwahanol dechnolegau'n cael eu rhedeg ochr yn ochr. Roedd aelod o'r Cyngor yn synnu nad oedd daearreg yr ardal wedi'i brofi, o ystyried hanes cloddio yn yr ardal a rhaid bod yna gofnodion arolwg o siafftau y mwynglawdd yn bodoli. Sicrhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau yr Aelodau fod y cyngor wedi gweithio gyda'r Awdurdod Glo ar y prosiect. Dywedodd y byddai'r tyllau turio yn costio 3 gwaith swm yr amcangyfrif a'i bod yn afresymol bwrw ymlaen â'r cynllun mwy ac y byddai cynllun llai yn cael ei ddilyn yn lle hynny.

Cwestiynodd aelod o'r Cyngor ymateb cyllidwyr i'r llithriant mewn cynlluniau ac a oes hyblygrwydd yng nghais Teithio Llesol Waterton. Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid wrth y Cyngor fod Llywodraeth Cymru yn deall yr angen am hyblygrwydd a llithriant. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau wrth y Cyngor nad oes hyblygrwydd i'r cynllun teithio llesol a gofynnwyd i'r Cyngor ailgyflwyno'r cynllun. Dywedodd fod nifer o gynigion cyllid grant yn cael eu derbyn gan Lywodraeth Cymru gyda newid byr i gyflwyno cynlluniau a thynnodd sylw at enghraifft o gynnig cyllid a dderbyniwyd ar 28 Ionawr ar gyfer cais am bwyntiau gwefru trydan ar gyfer cerbydau y mae'n rhaid eu hymrwymo erbyn 31 Mawrth.

Holodd aelod o'r Cyngor a oedd angen i'r gronfa o £50,000 ar gyfer trosglwyddo asedau cymunedol fod yn fwy uchelgeisiol a chynyddu o flwyddyn i flwyddyn i annog mwy o drosglwyddiadau asedau. Dywedodd y Dirprwy Brif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid wrth y Cyngor fod digon o arian ar gael ar gyfer trosglwyddo asedau cymunedol.

Cyfeiriodd y Maer at y Strategaeth Gyfalaf a gofynnodd a oedd y potensial ar gyfer troi swyddfeydd gwag yn fflatiau wedi'i ystyried. Hysbysodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid y Cyngor fod cyfle i ddysgu gwersi o'r pandemig wrth edrych ar swyddfeydd. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau y bydd yn cadeirio grŵp corfforaethol ar gyfer swyddogaeth y landlord corfforaethol sy'n gyfrifol am edrych ar atebion ar gyfer cymysgedd o weithio gartref a gweithio yn y swyddfa a rhoddodd wybod i'r Cyngor am ei phrofiad blaenorol o resymoli swyddfeydd. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau wrth y Cyngor y byddai'n rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am gyfradd y swyddi gwag ar gyfer swyddfeydd. Rhoddodd wybod i'r Cyngor

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

hefyd am y galw am fusnesau newydd ar gyfer swyddfeydd bach sydd wedyn yn creu cymuned o fusnesau bach a manau deori.

PENDERFYNWYD: Bod y Cyngor:

- wedi nodi Rhaglen Gyfalaf y Cyngor ar gyfer 2020-21 ar gyfer y cyfnod hyd at 31 Rhagfyr 2020;
- wedi cymeradwyo'r Rhaglen Gyfalaf ddiwygiedig;
- wedi nodi'r Dangosyddion Darbodus a Dangosyddion Eraill rhagamcanol ar gyfer 2020-21.

496. CYNLLUN GOSTYNGIADAU'R DRETH GYNGOR 2021-22

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid, a'i ddiben oedd rhoi gwybodaeth i'r Cyngor am weithredu Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 a nodi'r gofyniad i Gyngorau fabwysiadu Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2021-22 (CTR) erbyn 31 Ionawr 2021, ynghyd â'r goblygiadau ariannu.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod CTR yn rhoi cymorth i'r rhai ar incwm isel sydd ag atebolrwydd i dalu Treth y Cyngor. Mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu un cynllun a ddiffiniwyd yn genedlaethol a nodir mewn rheoliadau ar gyfer darparu cymorth gyda'r Dreth Gyngor yng Nghymru. Mabwysiadodd y Cyngor y CTR ar gyfer 2020-21 yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013, a fydd yn dod i ben ar 31 Mawrth 2021. Ar hyn o bryd roedd 13,216 o aelwydydd yn derbyn CTR, roedd 8,454 o'r rhain o oedran gweithio ac roedd 4,762 o oedran pensiwn. O'r 13,216 o aelwydydd a oedd yn derbyn CTR, roedd gan 10,212 hawl i ostyngiad CTR llawn.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod y cynllun CTR yng Nghymru yn cael ei bennu gan reoliadau a wnaed o dan Atodlen 1B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 2012). Roedd Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (Gofynion Rhagnodedig a Chynllun Diofyn) (Cymru) (Diwygio) 2021 bellach wedi'u gosod ac wedi gwneud diwygiadau i:

- gwneud darpariaeth bod taliadau iawndal a wneir o dan y Cynllun Iawndal Windrush yn cael eu diystyru o gyfalaf wrth benderfynu a yw ceisydd yn gymwys i gael gostyngiad, a swm y gostyngiad hwnnw.
- darparu sut y mae taliadau credyd cynhwysol i hawl wyr sydd wedi cyrraedd oedran cymhwysio credyd pensiwn y wladwriaeth yn cael eu hystyried wrth benderfynu a ydynt yn gymwys i gael gostyngiad a swm y gostyngiad.

Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid nad oedd y rheoliadau newydd yn cynnwys unrhyw newidiadau sylweddol o safbwynt yr hawl wyr i'r cynllun presennol, ac roedd uchafswm y cymorth y gallai hawl wyr cymwys ei gael yn parhau i fod yn 100%. Esboniodd y disgrisiwn cyfyngedig a roddwyd i'r Cyngor, i gymhwyso elfennau dewisol a oedd yn fwy hael na'r cynllun cenedlaethol fel a ganlyn:-

- Y gallu i gynyddu'r cyfnod lleihau estynedig safonol o 4 wythnos a roddir i bersonau ar ôl iddynt ddychwelyd i'r gwaith (lle maent wedi bod yn derbyn CTR o'r blaen sydd i ddod i ben o ganlyniad i ddychwelyd i'r gwaith);
- Disgrisiwn i gynyddu swm Pensiynau Anabledd Rhyfel a Phensiynau Gweddwon Rhyfel sydd i'w ddiystyru wrth gyfrifo incwm yr hawlwydd; ac

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

- Y gallu i ôl-wneud y defnydd o CTR mewn perthynas â hawliadau hwyr cyn y cyfnod safonol newydd o dri mis cyn yr hawliad.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid ei bod yn ofynnol i'r Cyngor fabwysiadu Cynllun CTR pa un a yw'n cymhwyso unrhyw un o'r elfennau dewisol ai dim. Os bydd y Cyngor yn methu â gwneud cynllun, yna bydd cynllun diofyn yn gymwys. Dim ond os yw'n gwneud ei gynllun ei hun o dan y Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig y gall y Cyngor gymhwyso disgrisiwn.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid fod ymgynghoriad ar y Rheoliadau Gofyniad Rhagnodedig wedi'i gynnal yn 2016 a bod y canlyniadau wedi'u nodi yn adroddiad y Pennaeth Cyllid i'r Cyngor ar Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar 11 Ionawr 2017. Gan y cynigiwyd peidio â newid yr elfennau dewisol, nid oedd ymarfer ymgynghori pellach wedi'i gwblhau. Cynigiwyd bod yr elfennau dewisol yn parhau fel a ganlyn:

- Cynhelir y cyfnod talu estynedig ar y safon ofynnol o 4 wythnos.
- Caiff Bensiynau Anabledd Rhyfel a Phensiynau Gweddwon Rhyfel eu diystyru'n llawn wrth gyfrifo'r hawl i CTR. Amcangyfrifir mai cost y cynnig hwn o fewn y flwyddyn ariannol yw £9,100.
- Mae ôl-dyddio'n cael ei gynnal ar y safon ofynnol o 3 mis.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid mai cyfanswm y gost amcangyfrifedig i'r Cyngor ar gyfer y tri chynnig hyn yw £9,100 ar gyfer 2021-22. Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid wrth y Cyngor fod yn rhaid iddo ystyried a ddylid disodli neu ddiwygio ei gynllun CTR a'i bod yn ofynnol iddo wneud cynllun o dan ofynion y Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig. Mae'r rhwymedigaeth yn ddyletswydd statudol ac mae'n berthnasol hyd yn oed pe bai'r Cyngor yn dewis peidio â chymhwyso unrhyw un o'r disgrisiynau sydd ar gael iddo. Dywedodd mai'r dull a argymhellir gan y Cyngor o ymdrin â'r disgrisiwn sydd ar gael yw cymhwyso'r argymhellion yn Nhabl 1, ym mharagraff 4.23 o'r adroddiad. Nid oes arian ychwanegol ar gael gan Lywodraeth Cymru i ariannu'r elfennau dewisol.

Adroddodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid ei bod yn ofynnol i'r Cyngor fabwysiadu cynllun erbyn 31 Ionawr 2021 o dan Reoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013, pa un a yw'n dewis cymhwyso unrhyw un o'r elfennau dewisol ai peidio. Os bydd y Cyngor yn methu â gwneud cynllun, yna bydd cynllun diofyn yn gymwys o dan Reoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (Gofynion Rhagnodedig a Chynllun Diofyn) (Cymru) (Diwygio) 2013.

Hysbysodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid y Cyngor o oblygiadau ariannol y cynllun gan fod Setliad Llywodraeth Leol Dros Dro 2021-22 yn dangos bod y swm a ddarperir ar gyfer CTR ledled Cymru ar yr un lefel â 2020-21. Mae setliad dros dro 2021-22 y Cyngor hwn gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys £13.088 miliwn i ariannu'r cynllun CTR, gostyngiad o £96,000 o'r dyraniad o £13.184 miliwn yn 2020-21; nid oedd y swm hwn yn ystyried unrhyw gynnydd mewn taliadau treth gyngor ond fe'i dosberthir yn seiliedig ar wariant ar gynlluniau gostyngiadau'r dreth gyngor mewn blynyddoedd blaenorol ac mae'n annhebygol o newid yn y setliad terfynol. Yn seiliedig ar y llwyth achosion presennol, amcangyfrifir mai cyfanswm cost y cynllun ar gyfer 2021-22 yw tua £15.8 miliwn (gan gynnwys cost yr elfennau dewisol), sydd £2.712 miliwn yn uwch na'r arian a ddarperir gan Lywodraeth Cymru. Y gyllideb arfaethedig ar gyfer 2021-22 ar hyn o bryd yw £15.654 miliwn, sy'n cynnwys cyllid ychwanegol i fodloni'r

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

cynnydd arfaethedig yn y dreth gyngor yn yr MTFs. Byddai hyn yn cael ei adolygu'n barhaus yn ystod y flwyddyn ariannol.

PENDERFYNWYD: Bod y Cyngor wedi:

- a) Nodi Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013, a rheoliadau diwygio 2014 i 2021.
- b) Mabwysiadu cynllun 2021-22 Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, a nodir ym mharagraffau 4.18 i 4.23 o'r adroddiad.

497. PENODI I'R PWYLLGOR SAFONAU

Adroddodd y Swyddog Monitro fod swydd wag wedi codi ar y Pwyllgor Safonau ar gyfer Aelod o'r Cyngor Tref a Chymuned oherwydd ymddiswyddiad y Cynghorydd Tref a Chymuned Graham Walter ac yn unol â'r awdurdod dirprwyedig blaenorol i'r Swyddog Monitro roedd wedi goruchwyllo proses recriwtio ac i gyflwyno adroddiad i'r Cyngor ar unrhyw benodiad llwyddiannus. Yn dilyn cyfweiliadau ffurfiol mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau ar 21 Rhagfyr 2020, cymeradwyodd y Pwyllgor benodiad y Cynghorydd Gavin Thomas fel cynrychiolydd Cynghorydd Tref a Chymuned y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD: Bod y Cyngor wedi nodi penodiad y Cynghorydd Gavin Thomas fel cynrychiolydd Cynghorydd Tref a Chymuned ar unwaith.

498. BIL LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU)

Adroddodd y Prif Weithredwr ar y wybodaeth ddiweddaraf am y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) a Chynllun Gweithredu i sicrhau bod y Cyngor yn barod ar gyfer gwahanol elfennau'r Bil a ddaw i rym maes o law.

Dywedodd fod y Senedd wedi pasio'r Bil ar 18 Tachwedd 2020, a chafwyd Cydsyniad Brenhinol heddiw. Hysbysodd y Cyngor ei fod yn ddarn sylweddol o ddeddfwriaeth sy'n ymdrin â diwygio etholiadol, cyfranogiad y cyhoedd, llywodraethu a pherfformiad a gweithio rhanbarthol. Roedd hefyd yn nodi dull newydd i lywodraeth leol fod yn fwy syml, hyblyg sy'n cael ei harwain gan y sector o ran perfformiad, llywodraethu da a gwella. Roedd hefyd yn bwriadu i gynghorau fod yn rhagweithiol wrth ystyried sut y dylai prosesau a gweithdrefnau mewnol newid er mwyn galluogi cynllunio, cyflawni a gwneud penderfyniadau mwy effeithiol er mwyn sbarduno gwell canlyniadau.

Adroddodd fod cynllun gweithredu wedi'i baratoi i sicrhau bod y Cyngor hwn yn barod ar gyfer cyflwyno'r Bil. Caiff y Cynllun Gweithredu ei ddiweddarau yn unol â hynny wrth i amrywiol ddarpariaethau'r Bil ddod i rym.

Dywedodd aelod o'r Cyngor y bu aros hir am y Bil, ond mae angen ei ariannu'n llawn gan y byddai'n dod â phwysau cyllidebol. Dywedodd y Prif Weithredwr wrth y Cyngor y bydd canllawiau yn cyd-fynd â'r Bil a bod angen i'r Bil gael ei ariannu'n llawn.

Holodd aelod o'r Cyngor a fyddai cyfle i graffu ar effeithiolrwydd ymgyrchoedd dros ymestyn y fasnachfaint bleidleisio i bobl ifanc 16 ac 17 oed a dinasyddion tramor a hefyd i benderfynu ar y System y Cyntaf i'r Felin neu'r systemau pleidleisio 'pleidlais sengl drosglwyddadwy'. Dywedodd y Prif Weithredwr wrth y Cyngor fod cynllun manwl ar gyfer etholiadau a bydd gwaith yn digwydd gydag ysgolion a cholegau. Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y Cyngor y byddai penderfynu ar system bleidleisio yn destun adroddiad i'r Cyngor.

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

Gofynnodd aelod o'r Cyngor a ellid defnyddio'r pŵer cymhwysedd cyffredinol i fabwysiadu ffyrdd heb eu mabwysiadu ac i glirio tir lle nad oedd ei berchnogaeth yn hysbys. Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y Cyngor y bydd swyddogion yn archwilio'r rheoliadau a'r canllawiau pan gânt eu cyhoeddi ac yn edrych ar gyfraith achosion yn Lloegr i sefydlu ble y gellir defnyddio'r pwerau hynny.

Roedd aelod o'r Cyngor yn falch o weld cyflwyno cynllun deisebau a phwyllgor. Dywedodd Rheolwr y Grŵp Gwasanaethau Cyfreithiol a Democraidaidd fod cynllun deisebau wrthi'n cael ei lunio ac eglurodd na fyddai'n bwyllgor deisebau.

PENDERFYNWYD: Bod y Cyngor wedi:

- 1) Nodi'r adroddiad a'r Cynllun Gweithredu sydd ynghlwm yn Atodiad 1;
- 2) Nodi y bydd adroddiadau pellach ar elfennau unigol o'r Bil yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet a'r Cyngor maes o law.

499. I DDERBYN Y CWESTIYNAU CANLYNOL GAN:

Roedd y Maer wedi cydsynio i dderbyn cwestiwn brys yn unol â Rheol 4 o Reolau Gweithdrefn y Cyngor gan ei fod o'r farn, oherwydd amgylchiadau arbennig, y dylid ei drawsweithredu yn y cyfarfod fel mater o frys.

Cwestiwn gan y Cynghorydd Alex Williams i'r Arweinydd

Ar ôl sylwadau a wnaed gan y Prif Weinidog ddydd Llun ynghylch oedi posibl wrth gyflwyno'r rhaglen frechu, mynegwyd pryderon sylweddol gan drigolion a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol ar y rheng flaen ledled Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

O gofio y bydd cyflwyno'r rhaglen frechu yn gyflym yn cael effaith uniongyrchol ar ddarparu gwasanaethau craidd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, a wnaiff yr Arweinydd roi manylion am sut y mae'r awdurdod lleol wedi ymgysylltu â Llywodraeth Cymru; Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg; darparwyr iechyd a gofal cymdeithasol; sefydliadau addysgol a rhanddeiliaid eraill ar y ffordd barhaus o ymdrin â'r pandemig Covid-19 ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a sut y mae'n cael effaith ar ddarpariaeth gwasanaethau'r Cyngor Bwrdeistref Sirol?

Ymateb yr Arweinydd

Dywedodd yr Arweinydd yr ymwelwyd â 17 o gartrefi gofal ar 17 Ionawr ac erbyn diwedd mis Ionawr bydd brechlyn wedi'i ddarparu i bob preswlydd cartref gofal yn y fwrdeistref sirol. O 24 a 25 Ionawr, bydd dwy ganolfan frechu gymunedol yn weithredol rhwng 9am a 5pm saith diwrnod yr wythnos. Dywedodd y bydd gan bob meddyg teulu gyflenwadau o frechlynnau Oxford Astra Zeneca a Pfizer erbyn diwedd yr wythnos hon. Roedd mil o wirfoddolwyr wedi cael eu prosesu gan y bwrdd iechyd. Mae preswylwyr a staff mewn cartrefi gofal, staff rheng flaen, preswylwyr dros 70 oed a phobl sy'n agored i niwed yn cael y brechlyn Pfizer, tra bod preswylwyr dros 80 oed yn derbyn brechlyn Rhydychen. Dywedodd yr Arweinydd mai'r risg bresennol yw cyflwyno'r brechlyn, a dywedodd fod mwy o gyflenwad o'r Pfizer. Dywedodd wrth y Cyngor ei fod ef, ynghyd ag Arweinwyr a Phrif Weithredwyr y Cyngorau sy'n ffurfio Bwrdd Iechyd Cwm Taf, yn cyfarfod yn wythnosol â'r Bwrdd Iechyd ac wedi ei gwneud yn glir y bydd y Cyngor yn rhoi cymorth iddynt ac esboniwyd i'r Bwrdd Iechyd pa mor bwysig yw hi i breswylwyr dderbyn cymaint o wybodaeth â phosibl ynghylch pryd y byddant yn cael y brechlyn.

Cyfeiriodd y Cynghorydd A Williams at bractis meddyg teulu sy'n derbyn traean o'r brechlynnau a oedd yn ddyledus sydd wedi arwain at gyflwyno'r brechlyn yn arafach a chynnydd yn nifer y marwolaethau mewn cartrefi gofal, a gofynnodd pa bwysau sy'n cael ei roi ar y bwrdd iechyd i osgoi marwolaethau o ganlyniad i oedi wrth gyflwyno'r brechlyn. Dywedodd yr Arweinydd wrth y Cyngor ei fod wedi'i gwneud yn glir i'r bwrdd iechyd bod yn rhaid brechu preswylwyr cartrefi gofal oherwydd eu breuder a'r risg iddynt o beidio â chael eu brechu a bod hyn hefyd wedi'i wneud yn glir i'r Gweinidog Iechyd. Gofynnwyd am eglurhad er mwyn lleihau achosion mewn cartrefi gofal ac roedd hyn yn cael ei fonitro gan yr Aelod Cabinet a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles yn ddyddiol. Soniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles am bwysigrwydd brechu preswylwyr mewn cartrefi gofal ac mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r bwrdd iechyd i frechu preswylwyr, a nod y rhaglen frechu yw dechrau ym mhob cartref gofal erbyn diwedd mis Ionawr. Dywedodd fod yn rhaid i'r bwrdd iechyd wneud asesiad risg o gartrefi gofal i benderfynu a yw'n ddiogel cyflwyno'r brechlyn.

Holodd aelod o'r Cyngor pam mai dim ond un ganolfan frechu oedd ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Dywedodd yr Arweinydd fod dwy ganolfan frechu gyda chynlluniau i ehangu i bedair canolfan. Dywedodd y bydd y brechlyn Pfizer yn cael ei ddefnyddio ym Maesteg y penwythnos hwn ac os bydd y peilot yn llwyddiannus bydd yn sicrhau bod mwy o breswylwyr yn cael eu himiwneiddio.

Cwestiynodd aelod o'r Cyngor y mesurau i frechu preswylwyr sy'n cysgodi. Dywedodd yr Arweinydd fod trefniadau'n cael eu gwneud ar gyfer preswylwyr sy'n cysgodi a bydd yn gofyn am eglurhad gan y bwrdd iechyd ynghylch y broses. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles y bydd preswylwyr sy'n gaeth i'r tŷ yn cael y brechiad gartref a bydd preswylwyr sy'n cysgodi, ond nid yn gaeth i'r tŷ, yn cael eu gwahodd i'w practis meddyg teulu neu ganolfan frechu.

Y Cynghorydd M Voisey i'r Aelod Cabinet dros Gymunedau

Dim ond 2 o bob 10 camera cyflymder a golau coch sy'n gweithio yn y fwrdeistref sirol, a sut y gellir caniatáu, a goddef y lefel hon o ddiffygion, a beth y mae'r Aelod Cabinet yn mynd i'w wneud yn ei gylch?

Ymateb yr Aelod Cabinet dros Gymunedau

Rydym yn ymwybodol nad yw nifer o gamerâu'n weithredol yn y fwrdeistref sirol. Mae swyddogion yn trafod gyda Go Safe, y bartneriaeth sy'n gweithredu'r camerâu, ar opsiynau i'w defnyddio unwaith eto a byddant yn gwneud ceisiadau i Lywodraeth Cymru am gyllid i gefnogi'r defnydd o gamerâu diogelwch yn ddiweddarach yn y mis.

Mae un o'r unedau diffygiol eisoes wedi'i ddychwelyd yn ôl i'w ddefnyddio, gydag uned arall yn cael ei hymchwilio i ddychwelyd i wasanaeth cyn gynted â phosibl ond mae hyn yn cael ei lesteirio rhywfaint gan y pandemig Covid-19 presennol.

Bydd yr unedau eraill yn cael eu trafod gyda Go Safe fel sut y gellir eu defnyddio'n fuddiol ynghyd ag ystyried safleoedd camerâu sefydlog newydd yn y fwrdeistref.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Voisey yn ei gwestiwn atodol at y rhan fwyaf o gynlluniau nad oeddent yn gweithio a gofynnodd am fanylion amserlen o ran pryd a ble y caiff y camerâu eu defnyddio unwaith eto a dylid rhoi blaenoriaeth i'r camera cyflymder y tu allan i bencadlys Heddlu De Cymru fod ar y rhestr gyntaf. Dywedodd yr Aelod Cabinet wrth y Cyngor fod trafodaethau'n mynd rhagddynt i ddod â'r camerâu yn ôl i ddefnydd, bod llawer o'r camerâu'n hen a rhoddodd sicrwydd y byddant yn dychwelyd i ddefnydd

CYNGOR - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

eto. Dywedodd fod y camerâu o werth ataliol ac na fyddai'n datgelu pa gamerâu sy'n ddiffygiol.

Cyhoeddodd y Maer, gan fod y terfyn amser o 30 munud a ganiateir ar gyfer cwestiynau wedi'i gyrraedd, y dylid gohirio'r cwestiynau a gyflwynwyd gan y Cyngorydd T Thomas a'r Cyngorydd A Hussain hyd nes cyfarfod nesaf y Cyngor.

500. EITEMAU BRYD

Roedd y Maer wedi cydsynio i dderbyn cwestiwn bryd yn unol â Rheol 4 o Reolau Gweithdrefn y Cyngor gan ei fod o'r farn, oherwydd amgylchiadau arbennig, y dylid ei drawsweithredu yn y cyfarfod fel mater o frys.

501. GWAHARDD Y CYHOEDD

PENDERFYNWYD: O dan adran 100A (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad At Wybodaeth) (Amrywio) (Cymru) 2007, bod y cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod yn ystod ystyriaeth o'r eitem ganlynol o fusnes gan ei fod yn cynnwys gwybodaeth wedi'i heithrio fel y'i diffinnir ym mharagraff 14 o ran 4 ac/neu baragraff 21 o ran 5 o Atodlen 12A o'r Ddeddf.

Yn dilyn cymhwyso'r prawf budd y cyhoedd, penderfynwyd, yn unol â'r Ddeddf y cyfeirir ati uchod, i ystyried yr eitem ganlynol yn breifat, gyda'r cyhoedd wedi'u heithrio o'r cyfarfod, gan yr ystyriwyd bod budd y cyhoedd o gynnal yr esemptiad, yn yr holl amgylchiadau sy'n ymwneud â'r eitem, yn drech na budd y cyhoedd o ddatgelu'r wybodaeth.

502. CADARNHAU COFNODION EITHRIEDIG

PENDERFYNWYD: Bod Cofnodion Eithriedig cyfarfod y Cyngor ar 16 Rhagfyr 2020 yn cael eu cymeradwyo fel cofnod gwir a chywir.

Daeth y cyfarfod i ben am 17:21